



2 oktober 2021

Karl-Emil Videbris

Charlotta Boweden

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg, [031-64 74 00](tel:031-647400), gryaab.se

Uppföljning av intern kontrollplan, 2021

Den interna kontrollplanen utgår ifrån Gryaabs samlade riskbild, uppdaterad november 2020. Kontrollplanen är uppdelad utifrån Gryaabs verksamhetsrisker och Gryaabs strategiska risker. Kontrollplanen omfattar de pågående och planerade åtgärder som verksamheten behöver vidta för att hantera de risker som identifierats som röda (icke tolerabla) eller av annan anledning bör synliggöras och hanteras. Kontrollplanen innehåller även kontrollfrågor som internrevisorerna utgår ifrån vid sin uppföljning av hur verksamheten hanterar identifierade åtgärder.

Medverkande internrevisorer vid uppföljningen var Daniel Torinsson och Karl-Emil Videbris. Merparten av uppföljningen utförde under april och maj 2021 medan några kvarstående detaljer följdes upp i augusti och september 2021.

Bedömningskriterier

Godkänd: uppfyller kraven och ingen åtgärd krävs

Förbättringsområde: uppfyller kraven, men viss förbättring/åtgärd kan behövas

Avvikelse: uppfyller inte eller bara delvis kraven och åtgärd krävs

Sammanfattning av uppföljningen

Vi konstaterar att verksamheten i god överensstämmelse följer den av styrelsen beslutade interna kontrollplanen för 2021.

Vid uppföljningen noterades ett förbättringsområde och inga avvikelser

Förbättringsområde:

Många åtgärder har gjorts eller planeras att genomföras för att hantera utmaningen med en åldrande tunnel- och ledningsanläggning i kombination med förändrade yttre förutsättningar så som fler anslutna personer, klimatförändringar och begränsade resurser i form av kompetens. Flera personer på olika nivåer i organisationen har vid denna uppföljning påtalat behovet av en funktion med ett övergripande ansvar för samordning av tunnel- och ledningsnätets funktion och kapacitet. Behovet är känt och hanteras av VD. Revisorerna ser att ett påskyndande av hanteringen av denna fråga är angelägen.

Avvikelse:

Inga avvikelser noterades.

Uppföljning

Gryaabs verksamhetsrisker (risker på kort sikt) 2020-2021

Verksamhets- område	Riskområde	Åtgärder	Kontrollmoment för Kvalitets- och Miljöansvarige
Säkerställa att Gryaab kan rena avloppsvattnet 2021-2036	Tekniska risker Omvärldsbevakning	Pågående 1. Utredning med förslag på ev åtgärder för att säkerställa att de nya mängdkraven uppnås fram till 2036, klar i december 2020.	1. Är utredningen slutförd under 2020? Bidrar förslagen till att det säkerställs villkoren för fosfor, BOD och kväve kan innehållas? Karin van der Salm (VD): Den är klar. Gjordes baserad på ingångsvärde från utredningen utbyggnadsstrategi.
		Planerade 1. Utökad filterkapacitet för att sänka risken för överutsläpp av fosfor. 2. Kommunikation med ägarkommunerna kring höga vattenflöden för att sänka risken för överutsläpp av fosfor	1. Hur ser planen för att utökade av filterkapaciteten? Karin van der Salm: Den pågår. Är en del av Nya Rya. Kan senare brytas ut som ett delprojekt. 2. Hur planeras kommunikationen med ägarkommunerna gällande höga vattenflöden att genomföras? Karin van der Salm: Kommunikationen går genom TED och följs upp där.

		3. Utredning om hur biobäddarna kan ersättas vilket ska ge de verktyg som behövs för att minska risken att utsläppsvillkoren för kväve överskrids under ombyggnadstiden.	3. Har utredning om hur biobäddarna kan ersättas påbörjats? Karin van der Salm: Ingår i projekt Nya Rya.
Säkerställa kostnader och intäkter för avsättning av biprodukter	Omvärldsbevakning	Pågående 1. Under 2020 påbörja upphandling för avsättning av avloppsslam. 2. Värna om goda relationer med entreprenörer genom att informera om planerad upphandling.	1. Är upphandlingen påbörjad? Karin van der Salm: Ja (tilldelningsbeslut togs i juni 2021) 2. Hur säkerställs att Gryaab har goda relationer med entreprenörerna? Karin van der Salm: Genomförs genom inkluderande upphandlingar. Vi ser resultat genom att många är intresserade.
		Planerade 1. Ta hänsyn till risken för ökade kostnader i den ekonomiska långtidsplanen och budgeten för 2021.	1. Hur har Gryaab tagit hänsyn till risken för ökade kostnader i den ekonomiska långtidsplanen och budgeten för 2021? Karin van der Salm: Vi har tagit hänsyn till det rörliga biogaspriset i budget 2021. Slammet kommer först påverkas 2022.
Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav	Tekniska risker	Pågående 1. Följer utvecklingen om nya krav kring klimatutsläpp.	1. Hur följer ni utvecklingen? Karin van der Salm: Staden har antagit ett nytt Miljö- och klimatprogram. Hur det kan påverka Gryaab presenterades på policydagen.

		<p>Planerade</p> <p>1. Ta fram en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering</p> <p>2. Gryaab ska påbörja utredning kring metangasavgång från lagring av slam</p> <p>3. Tar hänsyn till risken i den ekonomiska långtidsplanen.</p>	<p>1. Har handlingsplanen tagits fram?</p> <p>Karin van der Salm: Planerad men inte aktivt startad. Finns en tidigare plan men vi anser inte att den behöver uppdateras än.</p> <p>2. Har utredning kring metangasavgång från lagring av slam påbörjats? Ingår en hållbarhetsmodell i utredningen? Resultat?</p> <p>Karin van der Salm: U2, extern konsult kommer arbeta med dessa frågor. Uppdrag och projektbeställning tas fram och är i uppstartsfas, drar igång efter sommaren.</p> <p>3. Har hänsyn tagits till risken i den ekonomiska långtidsplanen?</p> <p>Karin van der Salm: Finns medtaget i långtidsprognosen, om man behöver bygga om. Risken att behöva bygga om är främst efter 2036 eller genom ett nationellt beslut.</p>
--	--	--	---

Gryaabs strategiska risker (risker på lång sikt) 2021

Verksamhets- område	Riskområde	Åtgärder	Kontrollmoment
Säkerställa att Gryaab kan rena avloppsvattnet från 2036 och framåt	Tekniska risker Omvärlds- bevakning	Pågående 1. Påbörjat programmet Nya Rya.	1. Hur ser planen för framtagning av programmet ut? Följs planen? Täcker programmet in de risker kring skärpta krav som identifierats i den tekniska riskbedömningen? Karin van der Salm: Går enligt plan. Budget på 15Msek i år. Upphandling av konsult för nytt miljötillstånd pågår. Organisation tillsatt. Risker ingår. Diskussion med styrelsen kring ägarnas ambitioner har inletts. Räknas på olika cases.
		Planerade 1. Förbättringar i nuvarande reningsprocess med utredning av förbättrad kapacitet för fosforavskiljning och utökad biologisk kapacitet. 2. Utreda behov av nivå på BOD-krav ur ett recipient-perspektiv.	1. Vad har utredningen hittills kommit fram till? Karin van der Salm: Går hand i hand med Nya Rya. 2. Vad har utredningen hittills kommit fram till? Karin van der Salm: Inte börjat med recipientsundersökningen ännu, planering kring arbetet pågår. Vi är i planeringsfas.
		Pågående	1. Är remissvaret inlämnat?

Säkerställa värdefull avsättning av biprodukter på lång sikt	Tekniska risker Omvärldsbevakning	1. Yttrande genom remissvar där Gryaab avstyrker ett totalförbud av spridning av slam.	Karin van der Salm: Klart.
		Planerade 1. Under 2021 ta fram en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering	1. Hur går arbetet med en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering? Karin van der Salm: Enligt ovan, finns planerade aktiviteter.
Säkerställa robust och tillgänglig anläggning	Operativa risker Omvärldsbevakning	Pågående 1. Gryaab har tagit fram en inspektions- och underhållsplan för anläggningen i sin helhet 2. Aktiv bevakning och kommunikation med Göteborg Energi ang framtida elbehov.	1. Hur har inspektions- och underhållsplan implementerats i verksamheten? Jonas Malm (gruppchef Fastighet, TF): UH-plan tog fram föregående år och den följs. Uppdaterad plan finns. Planen sträcker sig 15-20 år och detaljerad 10 år. Följer vi UH-planen får vi en robust anläggning. Sven-Ove Pettersson: Avser främst grupp EI och Fastighet men alla grupper är inblandade. Vd tar fram en summa på den totala underhållskostnaden och lagt in summan i den ekonomiska långtidsplanen. Var i långtidsplanen finns dessa uppgifter finns? Karin van der Salm: Budgeten planeras på underhållsplanen, ingår inte långtidsplanen då den inkluderar våra investeringar. Underhåll går direkt på resultaträkningen. Re-investering finns med i långtidsplanen. 2. Vad har kommunicerats och vad blev resultatet?

			<p>Sven-Ove Pettersson: Johan Eidenby (Gruppchef EI, TF) har en kommunikation med Göteborg Energi. Vi har tittat på hur robust vår elförsörjning är. Detta är dokumenterat i dokumentet "Styr-el.doc", där finns en bedömning hur väl försörjda vi är på el.</p> <p>Karin van der Salm: Genomfört, hänvisar till styr-el. Vi ligger just efter sjukhusen i prioritering.</p>
		<p>Planerade</p> <p>1. Underhållsinsatser i enlighet med underhållsplanen ska vara helt genomförda under 2021</p>	<p>1. Har underhållsinsatserna genomförts? Resultat?</p> <p>Jonas Malm: Följer underhållsplanen, avser UH-plan enligt ovan. Vi följer planen kontinuerligt, kommer genomföra en avstämning senare i år.</p> <p>Sven-Ove Pettersson: Vi har koll på det vi ska utföra, resurser finns.</p> <p>Karin van der Salm: Är budgeterat för och ligger i målen per respektive avdelning. Grönt i Q1 och Q2</p>
<p>Säkerställa tillräcklig organisatorisk kompetens eller kapacitet för att kunna bedriva verksamheten ändamålsenligt</p>	<p>Operativa risker</p>	<p>Pågående</p> <p>1. Upprätthållande strategisk kompetensplan</p>	<p>1. Säkerställer planen att den strategiska kompetensen finns?</p> <p>Finns det någon kompetens som är kritisk? Om ja, hur hanteras det? Hur säkerställs att rekryteringar genomförs i rätt tid?</p> <p>Karin van der Salm: Vi lyfter frågan ibland. Planen innehåller förslag på åtgärder för att säkra kompetens tex vilka som går i pension den närmsta åren. Vi rekryterar efter behov, finns även konsulter på marknaden.</p> <p>Jonas Malm: Diskuteras kontinuerligt, övrigt en HR-fråga.</p> <p>Karin van der Salm: Vi har en kompetensförsörjningsplan och följer den. Ibland kommer vissa kompetenser upp som kritiska, exemplet senast nu är rekrytering av projektledare. Vi är smala kring tunnelkompetensen, TF kommer få uppdraget kring hur detta kan organiserats upp på ett bra sätt.</p>

		<p>2. Arbete med den långsiktig kompetensförsörjningen där följande fyra områden identifierats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förhöjd säkerhet och en mycket god fysisk, organisatorisk och psykosocial arbetsmiljö. • Arbeta med kompetensöverföring och utveckling av medarbetarnas kompetens. • Processutveckla så att Gryaab klarar av högre ställda miljökrav. • Utveckla ledarskapet. 	<p>Karin van der Salm önskar att TF äger uppdraget och på så sätt få ett huvuduppdrag, vi ska skapa en struktur i organisationen. Svårt att få tag i utförare.</p> <p>2. Hur sker arbetet med de olika områdena i den långsiktiga kompetensförsörjningen?</p> <p>Karin van der Salm: Under året byter en gruppchef uppdrag och ska fokusera på säkerhet. Blir arbetsmiljöingenjör och kommer tillhöra Stab. Hela den utökade ledningsgruppen arbetar med kompetensförsörjningsplanen. Går än så länge bra med kompetensförsörjningen, finns en stor öppenhet i organisationen. Vi genomför mycket internrekrytering, vi har bra med sökande till de flesta av våra tjänster. Finns program för ledarskapsutveckling kopplat till individer.</p>

		<p>Planerade</p> <p>1. Gryaab planerar att genomföra de rekryteringar som krävs i god tid</p>	<p>1. Hur går planeringen till för att genomföra de rekryteringar som krävs i god tid</p> <p>Karin van der Salm: Det fungerar bra. Nya Rya behöver ange 3 månader innan vid personalbehov. Detta handlar främst om interna förflyttningarna. Vi har tittat på tjänster som är väldigt viktiga för Gryaab ur ett riskperspektiv, vi har varit restriktiva med detta då vi vill följa kollektivavtalet. Pensionsavgångar planeras på 5 års sikt. Vi har haft många bra sökande på de flesta av våra befattningar.</p>
<p>Säkerställa ekonomisk stabilitet och medel för att bedriva verksamhet och investeringar</p>	<p>Ekonomiska riskanalysen</p> <p>Omvärldsbevakningen</p>	<p>Pågående</p> <p>1. Anslutna till Koncernbanken inom Göteborgs stad.</p> <p>2. För kontinuerlig dialog med ägarna och dess tjänstepersoner.</p>	<p>1. Är verksamheten ansluten till Koncernbanken i Göteborgs stad? Vad har detta inneburit för vår ambition att säkerställa ränteutvecklingen?</p> <p>Karin van der Salm: Det har vi varit de senaste 5 åren. Vi blir mindre räntekänsliga.</p> <p>2. Vad är de övergripande resultaten från dialogen med ägarna och dess tjänstepersoner?</p> <p>Karin van der Salm: Detta görs genom TED. Säkerställer både långtid och korttid, genom TED förbinder sig ägarna till att de tagit del av det vi rapporterar.</p>
		<p>Planerade</p> <p>1. Genom projektet Nya Rya ta fram förslag till investeringsmodell. Investeringsmodell och finansiering ska därefter</p>	<p>1. Hur ser planen för framtagning av investeringsmodellen ut?</p> <p>Vad är resultaten hittills av kommunikeringen med Gryaabs ägare?</p> <p>Karin van der Salm: Håller på att ta fram en gemensam investeringsmodell som kommer föreslås för ägarna.</p>

		kommuniceras med Gryaabs ägare.	
Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav på lång sikt	Omvärldsbevakningen	Pågående -	-
		Planerade 1. Ta fram av klimatstrategi och handlingsplan. 2. Gryaab följer utvecklingen och förändringar i övriga krav	1. Finns klimatstrategi och handlingsplan framtagna? Hur sker fortsatt arbete med detta? Karin van der Salm: Klimatstrategi har tagits fram och ska fastställas i juni. Tillägg av Karl-Emil Videbris: TED och ägarrådet har behandlat klimatstrategin och styrelsen beslutade i juni om att fastställa den. 2. Vilka utvecklingar och förändringar ser ni som särskilt utmanande för Gryaab i dagsläget? Karin van der Salm: Miljö- och klimatprogrammet, finns tuffa mål att uppnå. Andra krav kan också komma som läkemedelsrening. Vi tror det kommer finnas kompetens på arbetsmarknaden, främst specialister. Vi har fått ett uppdrag från ägarrådet kring hur framtiden ser ut, finns stort intresse från andra kommuner att få hjälp av oss. Kan vi leverera specialisttjänster? tex drifta andra avloppsreningsverk
Säkerställa att underhåll av Gryaabs tunnlar genomförs i	Granskningsområde från styrelsen	Pågående 1. Besiktning och underhåll sker enligt besiktnings- och	1. Utförs besiktning och underhåll enligt besiktnings- och underhållsplan för tunnelsystemet? Finns tillräckliga resurser internt? Finns kompetens externt?

<p>enlighet med fastställda rutiner</p>		<p>underhållsplan för tunnelsystemet.</p>	<p>Jonas Malm: Vi ligger hyffsat till enligt UH-planen. Vi ska hyra in en konsult som ska hjälpa till. Externa resurser är väldigt uppbokade vilket är en risk, gäller främst på utförarsidan. Admin-konsulter finns det bättre av. Konsulten vi anlitar kommer vara hos oss minst ett år, börja på 50% och sedan öka. Vi ser inte att vi skaffar oss utförar-kompetensen själva. Vi begränsas även av radon då man inte får vistas i tunnarna hur mycket som helst. Vi försöker knyta upp leverantörer på minst ett år genom att dela vår plan. Vi följer avtalet genom Kretslopp och Vatten, ska försöka utöka med Göteborg energi.</p> <p>Sven-Ove Pettersson: Vi köper in de här tjänsterna för miljonbelopp, kräver specialister och specialfordon. Bedömningen är att vi inte ska ha den här kompetensen själva. Höga flöden kring verket försvårar arbete. Enda leverantören som brukas svara är BESAB men vi hoppas att fler svarar. Vi kan inte gå ut på väldigt långa tider då det blir en LOU-fråga.</p> <p>Eva Selnert (tunnelingenjör): Till 85% utför vi besiktningar enligt plan. Ibland stöter vi på problem, som t.ex. när fordon får svårt att ta sig fram, då får man backa tillbaka. Dessa problem diskuteras på bergunderhållsmöten där vi, leverantör och andra intressenter deltar. Målet med mötet är att hitta en lösning, det blir svårt att hitta nya tidsperioder, speciellt i zon 1. Zon 1 jobb kräver mycket resurser som att noga hålla låg nivå i tunnelsystemet. Går det inte lösa så flyttas det till planen för nästa år (eller så fort det är möjligt), att skjuta en besiktning ett år har inte så stor betydelse. Vi behöver lära oss mer hur sediment beter sig i tunnarna då vi inte helt har den kunskapen, utredning ska göras. Finns bara en tunnel som vi inte kan besiktiga just nu. Alla på Gryaab vill gärna hjälpa till i dessa frågor. Men det är få personer som har en helhetsbild, är en stor risk när Douglas Lumley (senior advisor) går i pension. Att få tag i resurser på marknaden börjar bli ett problem, resurser från Gryaab fungerar bra. PoP kommer inte ha resurser att hjälpa oss, även att Sven-Ove Pettersson går i pension kommer påverka. Karin van der Salm och ny avdelningschef Hanna Strand</p>
---	--	---	---

		<p>2. Åtgärder vidtas i enligt Handlingsplan och åtgärder, Hedin Bil</p>	<p>vet om detta och frågan känns omhändertagen. Vi behöver se över hur vi ska hantera tunnel-frågorna framöver. Radon är en risk i våra tunnlar. Det är sårbart att det bara är Eva Selnert som har helhetsbild över tunnlar. Planen just nu är att ta in en konsult under ett år medan organisationen ser över behovet. Svårt att få in konsulten, vi har ingen på gång just nu (maj).</p> <p>2. Har tillräckliga åtgärder vidtagits i enligt Handlingsplan och åtgärder, Hedin Bil</p> <p>Sven-Ove Pettersson: Finns ett sammanställningsdokument som beskriver det här. Han visar dokumentet, det mesta klart. Delar av handlingsplanen drivs av Karin van der Salm genom TED. Svårt med tidsplan då detta är väldigt svåra frågor för våra ägare. Han anser att det TF ska göra nu är gjort, resten ligger på en annan nivå (ägarnivå). Viktigaste punkten är dubbleringen va-ledningen under Mölndalsån. Det kan bli så att tillskottsvattnet inte minskas då ägarna anser att det är en bättre lösning att vattnet går till Gryaab</p> <p>Eva Selnert: Det är ett omfattande och tidskrävande arbete. Vi ser just nu inga ekonomiska hinder. Ägarkommunerna ska presenterade i maj vad de gjort för att minska sitt tillskottsvatten.</p> <p>Tillägg av Karl-Emil Videbris: Rapportering av kommunernas vidtagna åtgärder har skett vid TED möte i maj.</p>
		<p>3. Utredning av tunnelkapacitet för framtida behov och utvecklingen inom ägarkommunerna</p>	<p>3. Hur fortlöper utredning av tunnelkapacitet för framtida behov och utvecklingen inom ägarkommunerna?</p> <p>Sven-Ove Pettersson: Hanteras av arbetsgruppen som för Hedins bil, Åsa Magnusson (drifingenjör), Douglas Lumley och Eva Selnert ihop med DHI. Douglas Lumley är sammankallande och kan RAOM-modellen bäst. Ekonomiska resurser brukar vi få, PoP har varit en styrka. PoP kommer sluta med dessa frågor och därför ska en konsult tas in som temporär</p>

			<p>lösning så nya AC TF kan skapa sig en bild och säkerställa en permanent lösning. Vi har resurser och kompetens men tunnelfrågorna är väldigt komplexa. Stor påverkan på Driften. Sven-Ove Pettersson delar med sig av ett sammanställningsdokument för tunnlarna som gått till styrelsen.</p> <p>Eva Selnert: Hänger ihop med fråga 2. Bra att vi känner till att David Ions (DIO) arbetar på hur framtida flöden kan komma att se ut. Det krävs att någon har helikopterperspektivet. Förutsätter att man lyfter stor projekt som påverkar oss i TED. Eva Selnert saknar inblick i TED.</p>
--	--	--	--